

Kanisa – Sehemu ya 1

***"Wewe ni Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu, wala milango ya kuzimu haitalishinda."
Mathayo 16:18***

Kuna makanisa mengi yanayojitambulisha kama ya Kikristo, yenye majina mbalimbali, na yenye aina tofauti za imani kuhusiana na mafundisho ya Yesu na mitume wake. Tunapozingatia tofauti hizi za maoni, hatufikiri ni kosa kuuliza Biblia inatuambia nini hasa kanisa ni nini, na kusudi la kimungu kuhusu kanisa hilo ni lipi. Je, kuna njia yoyote ya kujua ni kanisa gani halisi, au je, makundi yote ya madhehebu pamoja ndiyo yaliyo kanisa halisi?

Neno kanisa halionekani katika Agano la Kale, na matumizi yake ya kwanza katika Agano Jipya yalifanywa na Yesu alipomwambia Petro, kama ilivyoelezwa katika mstari wetu wa ufunguzi, kwamba "nguvu za kifo" hazitashinda dhidi yake. Katika mstari huu neno "kanisa" ni tafsiri ya neno la Kigiriki "eklesia", ambalo linamaanisha "uitiko," au uteuzi. Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Niliwachagua ninyi kutoka ulimwenguni." (Yohana 15:19). Kimsingi, kanisa ni kundi la watu ambao, kwa kukubali mwaliko wa Kristo, wamejitenga na ulimwengu.

Kanisa si jengo, ingawa neno kanisa mara nyingi hutumika kuashiria mahali ambapo mkusanyiko hukutana. Ikiwa istilahi "nyumba ya mikutano" ingetumika zaidi kwa ujumla kuelezea mahali pa

mkusanyiko wa kanisa, ingeweza kusaidia kupunguza baadhi ya mkanganyiko uliopo kuhusu maana halisi ya neno kanisa lenyewe.

Katika huduma ya Yesu, alitumia neno kanisa mara tatu tu. Mara moja ilikuwa katika kauli yake kwa Petro; na mara mbili katika tukio lingine alipokuwa akiwafundisha wanafunzi wake utaratibu unaofaa wa kushughulikia kutoelewana ambako kunaweza kutokea miongoni mwao. (Mathayo 18:17). Neno hili linatokea tena katika Matendo 2:47, kufuatia maelezo ya watu elfu tatu waliomkubali Kristo kwa sababu ya mahubiri ya Petro siku ya Pentekoste. Ni kauli rahisi, inayosema tu kwamba "Bwana aliongeza katika kanisa kila siku wale waliokuwa wakiokolewa."

Katika kauli hii rahisi ya ukweli kuna nafasi ya kutafakari. Siku ya Pentekoste pekee, watu elfu tatu walijiunga na "kanisa," na kuanzia hapo kulikuwa na wongofu wa "kila siku," lakini hakuna kumbukumbu ya ibada zozote rasmi za kuingiza watu isipokuwa ubatizo wa maji. Wongofu hawa wote walikuwa Wayahudi. Walipomtambua Yesu, ambaye viongozi wao walimwua msalabani, kuwa ndiye Masihi aliyeahidiwa, waliamini kwake na wakabatizwa.

Ilikuwa rahisi hivyo! Baadaye, idadi ya wanafunzi ilipoongezeka, nao wakikusanyika kwa ajili ya kujijenga kiroho, makundi haya ya watu yaliitwa makanisa. Katika Matendo 11:22 tunasoma kuhusu "kanisa lililokuwa Yerusalemu." Katika Warumi 16:5, Paulo anawasalimia "kanisa lililo nyumbani mwao," yaani, nyumba ya Prisila na Akwila.

Kutokana na maandiko haya tunapata wazo kwamba katika siku hizo za mwanzo za Ukristo, kila

kundi la waumini, bila kujali ukubwa na eneo lake, lilichukuliwa kuwa kanisa. Kwa hakika, lilikuwa kanisa, kwa sababu kila mkusanyiko kama huo wa waumini uliundwa na wale ambao, kupitia Injili, walikuwa wameitwa kujitenga na ulimwengu na kumfuata Yesu.

Makundi haya binafsi hayakuwa na majina ya madhehebu. Yalitambulika kwa eneo lao, yakitajwa kama kanisa la Yerusalemu, kanisa la Filipi, kanisa la Roma, au, kama ilivyokuwa katika baadhi ya matukio, kanisa lililofanya mikutano yake katika nyumba ya mmoja wa waumini.

Katika Ufunuo, sura za 2 na 3, makanisa saba yanatajwa na kutambulishwa kwa miji yaliyokuwa yamewekwa, na ujumbe maalum ulitumiwa kwao. Kuna sababu ya kuamini kwamba makanisa haya saba, kwa njia ya kiishelio, yanawakilisha waumini wote katika vipindi mbalimbali vya wakati, kuanzia Pentekoste hadi sasa. Hii ni matumizi mengine, mapana zaidi ya neno kanisa, kama maelezo ya wote katika kila mahali ambao Bwana anawaona wakiwa wameitwa kutoka duniani kumhudumia yeye na kusudi lake.

Yesu alikuwa na akilini maana pana, ya jumla zaidi ya neno hilo aliposema kwa Petro kwamba "nguvu za mauti" hazingesimama dhidi ya kanisa. Ni matumizi haya pia ambayo Paulo anafanya, ambapo katika Waefeso 1:22,23, anazungumzia Kristo kama "Kichwa cha vitu vyote kwa ajili ya kanisa, ambalo ndilo mwili wake." Ni kwa maana hii tena Paulo anaandika kuhusu "kanisa la Mungu aliye hai, nguzo na msingi wa kweli." 1 Timotheo 3:15

Katika 1 Wakorintho 12:12,13, Paulo anaeleza kwa undani wazo la kanisa kuwa "mwili" wa Kristo. Anasema, "Mwili wa mwanadamu una sehemu nyingi, lakini sehemu hizo nyingi huunda mwili mmoja kamili. Basi, ndivyo ilivyo kwa mwili wa Kristo. Baadhi yetu ni Wayahudi, wengine ni Wapagani, wengine ni watumwa, na wengine ni huru. Lakini sote tumebatizwa katika mwili mmoja kwa Roho mmoja, na sote tunashiriki Roho yuleyule."

Jinsi ya Kujiunga

Mtu anakuwaje mwanachama mtarajiwa wa kanisa - yaani, kanisa lililoanzishwa na Yesu na mitume? Matendo 2:47, iliyotajwa hapo awali, inasema kwamba "Bwana aliongeza katika kanisa kila siku wale waliokuwa wakiokolewa." Hii inaonyesha kwamba kuwa mwanachama wa kanisa la Bwana kunamtegemea yeye. Hili, tunaamini, lingekubaliwa na Wakristo wote. Hata hivyo, ni vipi hasa Bwana huongeza wanachama kwenye kanisa lake, na ni sifa gani mtu anapaswa kuwa nazo ili kutambuliwa na Bwana kuwa ni wa kanisa lake?

Kwa ufupi, Maandiko yanaonyesha hatua za kujiunga na kanisa kuwa, kwanza, kutambua kwa toba ukweli kwamba sisi ni wanachama wa kizazi kililaaniwa na kinachokufa kwa sababu ya dhambi, na kwa hivyo, hatuwezi kuwa na hadhi mbele za Mungu kwa haki zetu wenyewe. (Isaya 64:6; Marko 2:17; Matendo 26:20). Kisha ni kukubali Yesu Kristo kama Mkombozi na Mwokozi wetu binafsi, tukitambua kwamba ni kwa njia ya thamani ya damu yake iliyomwagika pekee ndipo tunaweza kupendelewa na Mungu. Matendo 13:38,39; 16:31; Warumi 3:21-23; 5:1

Kisha, kwa msingi wa imani yetu katika haki ya damu iliyomwagwa ya Mkombozi, tunakaribishwa kujitoa kabisa kwa ajili ya kutenda mapenzi ya Mungu y . Tunaweza kuelezea hili kama kujitolea kwa Mungu. Tukasisitize kwamba kujitolea huku ni kwa Mungu, si kwa mwanadamu, wala kwa shirika lolote la kidunia.

Biblia inaeleza waziwazi maana ya kujitolea huku katika maisha yetu. Yesu alisema, "Kila mtu anayetaka kunifuata [akuwe mwanafunzi wangu], na ajikane, ajitwike msalaba wake kila siku, na anifuate." (Luka 9:23). Kujikana si kumaanisha tu kuachana na raha au kuridhika kwa jambo dogo kwa muda mfupi, au hata milele. Badala yake, kama vile usemi unavyodokeza, ni kukanusha nafsi kikamilifu. Ni neno lile lile ambalo Yesu alilitumia alipotabiri kwamba Petro angetukanusha kumfahamu mara tatu kikamilifu. (Mathayo 26:33,34). Hivyo basi, kukanusha nafsi ni kujizuia kabisa haki ya kutambua mapenzi yetu na badala yake kukubali mapenzi ya Mungu kama yalivyoonyeshwa kupitia Kristo na Maandiko.

Ni mapenzi gani ya kimungu kwa wale wanaokubali wito wa Yesu na kujikanusha kabisa? Yameelezwa katika wito wake zaidi wa kuchukua msalaba wao kila siku na kumfuata. Yesu alitumia ishara ya kubeba msalaba kuashiria kuingia katika kifo. Yesu alipotoa wito huu, yeye mwenyewe alikuwa akitoa maisha yake kama dhabihu. Dhabihu yake ilikamilika Kalvari alipopaza sauti, "Limekamilika." Yohana 19:30

Wale wanaokubali mwaliko wa Kristo wa kuchukua msalaba wao na kumfuata, vivyo hivyo, huweka maisha yao wakiwa katika huduma ya kafara. Sio

wote waliwasiliwa msalabani kihalisi, ingawa mwanzoni mwa enzi ya Kikristo wengine waliwasiliwa. Wengi waliteswa na kufa kwa ajili ya imani kwa njia zingine. Hata hivyo, kwa upande wa kila mfuasi wa Bwana, utayari wa kutumikia na kuteseka bila kujali matokeo lazima uwe na utakuwepo.

Jambo hili la kumfuata Yesu linaelezwa na Paulo kama 'kuvunjwa pamoja katika mfano wa kifo chake.' (Warumi 6:5). Kabla hatujafika kwa Kristo, tulikuwa 'tukifa katika makosa na dhambi.' (Waefeso 2:1). Hata hivyo, kupitia imani ya utiifu katika haki ya damu yake iliyomwagika tunachukuliwa huru kutoka kwa hukumu ya Adamu. Hata hivyo tunakufa; si kama wenye dhambi, bali kama watolewa sadaka pamoja na Yesu. Paulo alielezea wazo hili alipoandika, "Nawaomba basi, ndugu zangu, kwa rehema za Mungu, mtotele miili yenu kuwa sadaka iliyo hai, takatifu, inayomkubali Mungu; ndiyo ibada yenu inayostahili." Warumi 12:1

Kubatizwa katika Kristo

Katika Warumi 6:3,4, Paulo aliandika, "je, hamjui kwamba sisi sote tuliobatizwa katika Kristo Yesu tulibatizwa katika kifo chake? Basi tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika kifo, ili kama Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa njia ya utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima." Ubatizo unaorejelewa hapa si wa maji, bali ni katika Kristo, na katika kifo chake.

Neno ubatizo katika Agano Jipya limefasiriwa kutoka kwa neno la Kigiriki lenye maana ya "kuzika" au "kuzama." Ubatizo wetu katika Kristo ni kuzikwa kwa mapenzi yetu katika mapenzi yake. Ni ubatizo wa

kifo kwa sababu ni mapenzi ya Mungu kwamba tufe na yeye.

Katika Ufunuo 20:4 wazo hili linaashiriwa kwa kutumia neno "wakatwa vichwa." Hapa tunasoma kuhusu wale ambao "walikatwa vichwa kwa ushuhuda wa Yesu, na kwa Neno la Mungu." Hii haimaanishi kukatwa kichwa halisi, bali ni kukataa mapenzi yetu, kama inavyowakilishwa na kichwa (), na kumkubali Kristo kama Kichwa chetu. Waefeso 5:23; Wakolosai 1:18

Paulo anaelezea zaidi hoja hii, akisema, "Kwa Roho mmoja sisi sote tuliubatizwa kuwa mwili mmoja." (1 Wakorintho 12:13). Ni kwa uwezo wa Roho Mtakatifu, kupitia Neno la Ukweli, tunavutiwa kwa Bwana na kuongozwa na upendo wake kujitoa kabisa kwake. Kwa kuwa kujitolea huku kunamaanisha kuacha mapenzi yetu na kukubali mapenzi ya Mungu katika Kristo, Yesu hivyo anakuwa Kichwa chetu, na sisi tunakuwa wanachama wa kanisa, ambalo ni mwili wake, ikiwa tutakuwa waaminifu kwa nafasi yetu mbele za Mungu, hata kufa. Ufunuo 2:10

Hivyo, tunaona jinsi Mungu, kwa nguvu ya Roho wake, anavyoongeza wanachama watarajiwa kwenye kanisa la Kristo. Sehemu yetu katika hili kama watu binafsi ni kujisalimisha tu kwa ushawishi wa Roho wake, na kuchukua hatua ambazo Neno la kimungu linaelekeza; yaani, hatua za toba, kumpokea Kristo, na kujitolea kwetu kikamilifu kufanya mapenzi ya Mungu.

Je, tunaweza kujua, baada ya kupiga hatua hizi, kama Mungu ametukubali, na kututambua kama wanachama wa majaribio wa kanisa, mwili wa

Kristo? Tunaamini hivyo. Paulo alisema, katika andiko ambalo tayari limetajwa, kwamba kwa kuwa "tumezikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti: ili kama Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi pia tutembe katika upya wa uzima." (Warumi 6:4). Je, tunatembea kwa furaha katika "utangavu wa uzima"?

Pawulo pia aliandika, "Kama mtu yeyote yuko katika Kristo, amekuwa kiumbe kipya: ya zamani yamepita; tazama, yote mapya yamewadia." (2 Wakorintho 5:17). Je, m , vitu vya zamani vinavyohusiana na "nyakati zilizopita" za maisha yetu vimepita, kwa maana kwamba havitavutii tena kwetu? (Waefeso 2:3). Je, tunapata furaha zetu kuu katika vitu vipya vya Bwana—wito wetu mpya wa utumishi wa kimungu—matumaini yetu mapya, malengo mapya, tamaa mpya?

Baada ya kuchukua hatua hii ya kujitolea kikamilifu kwa Bwana, marafiki na jamaa zetu wa zamani wanaweza kushindwa kutuelewa. Katika baadhi ya visa, wanaweza hata kutudhulumu. Vyovyote iwavyo, hawatapata kwetu kiwango kile kile cha urafiki, kwa sababu hawatakuwa na mlingano na mtindo wetu mpya wa maisha. Hatotupenda kwa upungufu wowote, wala hatutaacha kufanya yote tuwezayo kwa ajili yao, lakini tutajifunza kwamba njia za ulimwengu na njia za watu waliotakaswa wa Mungu mara nyingi ziko mbali sana. Je, tunapata uzoefu huu?

Paulo aliandika tena, "Jicho halijapata kuona, wala sikio halijasikia, wala hayajawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu, mambo ambayo Mungu amewaandalia wampendao." Kisha anaongeza,

"Mungu ametufunulia hayo kwa Roho wake; maana Roho huchunguza yote, hata yale ya kina ya Mungu." 1 Wakorintho 2:9,10

Je, Bwana anatuelekeza siku baada ya siku katika kuthamini zaidi kweli za ajabu zilizo katika Neno lake? Je, "mambo ya kina" ya Neno lake yanayohusiana na wito wetu katika Kristo Yesu yanueleweka kwa uwazi zaidi tunapotafuta kumjua na kutenda mapenzi yake? Ikiwa ndivyo, tuna ushahidi zaidi kwamba amekubali kujitolea kwetu na anatuelekeza katika njia ya haki.

Yesu mwenyewe anatupa uhakikisho thabiti sana wa nafasi yetu mbele za Mungu. Kwanza, anatangaza, "yeye anayenikuja, sitamwondoa nje kwa namna yoyote ile." (Yohana 6:37). Anaendelea na mstari huu baadhi ya mistari baadaye, akisema, "Hakuna mtu awezaye kuja kwangu, isipokuwa yeye aliyenituma baba amvute." (mstari 44). Ikiwa tumehisi nguvu ya kuvuta ya Mungu kupitia Kristo, ni uhakikisho gani zaidi tunaohitaji kuliko huu?

Hakika, furaha yetu katika mambo ya kiroho ya njia mpya ya maisha tunayoishi; kupoteza hamu kwa mambo ya zamani ya mwili na ya ulimwengu; kiasi cha kutoeleweka, na labda hata mateso, kutoka kwa ulimwengu; kuongezeka kwa uthamini wetu kwa mambo ya kiroho, hasa yanayohusiana na wito wetu wa mbinguni—haya yote ni ushahidi kwamba kujitolea kwetu kumekubaliwa na Mungu, na kwamba kwa kweli tume "batizwa" katika Kristo.

Ubatizo wa Maji

Swali la ubatizo wa maji linajitokeza kiasili, na ni jambo la haki, kwa maana Yesu mwenyewe alibatizwa kwa maji, na sisi tunapaswa kufuata

nyayo zake. Kusudi la ubatizo wa maji ni nini? Yohana Mbatizaji alibatiza kwa ajili ya toba. (Mathayo 3:11). Hakuweza kuelewa kwa nini Yesu aliomba ubatizo, kwani alijua kwamba Yesu hakuwa mwenye dhambi, bali alikuwa mtakatifu na mwenye haki. Mathayo 3:13-15; Waebrania 7:26

Ubatizo wa Yohana ulihusu tu wanachama wa taifa la Kiyahudi. Uliashiria kurejea kwao katika agano na Mungu ambalo chini yake alikuwa akishughulika na taifa zima—agano lililofanywa Mlima Sinai. Ubatizo wa Yohana pia ulikuwa wa kuwatayarisha Wayahudi kupokea Masihi wao, Kristo Yesu, wakati huduma yake ingeanza baadaye. Marko 1:4,5; Luka 1:13-17; Matendo 13:24,25

Yesu hakubatizwa kwa ajili ya toba ya dhambi. Alipomwomba Yohana ambatize, alisema tu, "Akilishwe sasa; maana ni haki kwetu sisi kutimiza haki yote." (Mathayo 3:15). Ni mfano wa Yesu tunaoufuata katika ubatizo wetu wa maji. Kwake, ilikuwa ni ishara ya agano lake la kufa kama dhabihu, na ya tumaini lake, akipatikana mwaminifu, kufufuliwa kutoka kwa wafu.

Jinsi kuzamishwa kwenye maji kunavyoashiria mawazo haya mawili kwa ustadi. Mtu anaposhushwa ndani ya maji na mzamiaji, anakuwa hana uwezo mikononi mwake, na angeendelea kuzikwa, kama katika kifo, isipokuwa akipandishwa kutoka ndani ya maji. Hivyo basi, katika kujitolea kwetu tunajikabidhi kufa pamoja na Kristo, tukihamasishwa na ahadi za Mungu kwamba tutafufuliwa katika ufufuo, kama vile Yesu alivyofufuliwa, ili tushirikishwe naye katika kazi kuu ya baadaye ya ufalme wake. Warumi 6:4,5; Wafilipi 3:10,11

Hivyo basi, ubatizo wa maji ni ishara nzuri ya ubatizo wetu wa kweli katika Kristo. Sio wa lazima kwa maana kwamba ni agizo la wokovu. Hata hivyo, kwa kuwa wale wanaostahili ipasavyo kwa ajili ya kuzamishwa majini wamezishia nia zao wenyewe, na wamefunga agano la kutenda mapenzi ya Bwana, watatambua kwamba hili ni sehemu ya mapenzi ya Bwana kwa ajili yao, na watatii kwa furaha. Mtazamo mwingine wowote ungeashiria upendo usio kamili kwa mapenzi ya Mungu.

Uratibu wa Kanisa

Maandiko hayadokezi kwamba makundi mbalimbali ya wenyeji wa waliotengwa katika miaka hiyo ya mwanzo ya Ukristo yalikuwa na mipango tata ya kiutendaji, wala Biblia haifundishi kwamba hii ilikuwa mpango wa Mungu kwa kanisa. Hata hivyo, wanafunzi wakati huo hawakuwa bila mpangilio fulani. Mikutano yao haikuwa bila mpangilio, na haki mbalimbali za huduma zilipewa watu tofauti kulingana na uwezo wao mbalimbali. Mathayo 25:15; 1 Wakorintho 14:40; 2 Wathesalonike 3:6,7; Tito 1:5

Katika kanisa la awali, Yesu alitambuliwa kote kama Kichwa. Hii ilikuwa muafaka na maagizo ya Yesu mwenyewe kwa wanafunzi wake, aliposema, "Mmoja ndiye Bwana wenu, yaani Kristo; nanyi nyote ni ndugu." (Mathayo 23:8). Paulo aliandika, "Kristo ndiye kichwa cha kanisa; naye ndiye Mwokozi wa mwili." (Waefeso 5:23). Katika 1 Wakorintho 11:3 anawasilisha wazo lilelile, akisema kwamba "kichwa cha kila mwanamume ni Kristo; ... na kichwa cha Kristo ni Mungu."

Yesu si Kichwa cha kanisa lake tu, bali pia ndiye msingi wake. "Hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine," aliandika Paulo, "isipokuwa ule uliowekwa, ambalo ni Kristo Yesu." (1 Wakorintho 3:11). Wanachama wa kanisa pia huitwa "nyumba ya Mungu," ambayo imetangazwa kuwa "imejengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, naye Kristo Yesu mwenyewe akiwa jiwe kuu la pembeni." Waefeso 2:19,20

Mwinjilisti Petro aliandika, "Ndiyo maana pia imeandikwa katika maandiko, Tazama, ninaweka katika Sayuni jiwe kuu la pembeni, lililochaguliwa, la thamani; na yeye amwaminiye hatatia aibu." (1 Petro 2:6). Katika Ufunuo 14:1-4, Mtume Yohana pia anathibitisha kwamba Yesu ndiye "jiwe kuu la msingi" katika Sayuni - kanisa kamili. Hili ni jambo la kuzingatia hasa kutokana na kutoelewana kumhusu kauli ya Yesu, "Wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu." Mathayo 16:18

Dai hili limefafanuliwa kimakosa kumaanisha kwamba Petro ndiye aliyekuwa "mwamba" ambao kanisa la Kristo linge jengwa juu yake. Hata hivyo, tafsiri hii inaonekana kuwa ya makosa tunapogundua kwamba Yesu alitumia maneno mawili tofauti ya Kigiriki katika kauli yake. Aliposema, "Wewe ni Petro," neno la Kigiriki lililotafsiriwa Petro ni "petros", lenye maana ya "kipande cha mwamba." Hata hivyo, aliposema, "Juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu," alitumia neno la Kigiriki "petra", lenye maana ya "lumpa la mwamba," yaani jiwe kubwa.

Petro alikuwa amemwambia Yesu hivi punde, "Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai."

(Mathayo 16:16). Yesu alifurahishwa na ushuhuda huu. Tunaweza kufafanua jibu lake kwa Petro ili maana yake iwe wazi zaidi: "Petro, jina lako linamaanisha kuwa wewe ni kipande kidogo cha mwamba—kama jiwe dogo, tuseme. Ikilinganishwa na maana ya jina lako, ukweli mkuu wa kuwa Masihi wangu, na kwamba mimi ni Mwana wa Mungu, ni kama mwamba mkubwa - jiwe kubwa - na kanisa lita jengwa juu yangu kama msingi wake."

Katika toleo la mwezi ujao la jarida la The Dawn, tutaangazia mada, "Kanisa." Mada muhimu zitakazojadiliwa zitajumuisha: Jukumu la Mitume kumi na wawili na watumishi wengine wa kanisa; utume wa kanisa; na awamu za mbinguni na za duniani za mpango wa Mungu kwa ajili ya wokovu wa wanadamu wote kupitia Kristo.